

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะสถานศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

A Causal Relationship Model of Factors Affecting School Competencies in the Northeast under the Office of the Basic Education Commission

อนุสรณ์ แสนเคน¹ รศ.ดร.ศักดิ์ไทย สุรกีจาวร² รศ.ดร.ทองศักดิ์ คุ้มไชน้ำ³ อ.ดร.พรเทพ เสถียรนพเก้า⁴

Anusorn Sanken¹ Assoc.Dr.Sakthai Surakitbowon² Assoc.Dr.Thanongsak Koomkhainam³

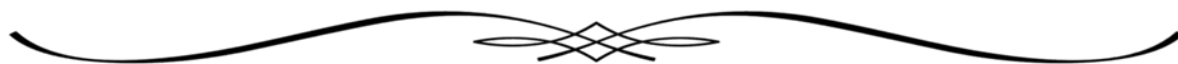
Dr.Pornthep Sateannoppakao⁴

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

²ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

³ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

⁴ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Received : November 4,2017

Revised : December 6,2017

Accepted : February 5,2018

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตรวจสอบ ความสอดคล้องระหว่างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่หนึ่งการสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย โดยการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และการศึกษาโรงเรียนดีเด่น ระยะที่สองการตรวจสอบสมมติฐานการวิจัย ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .33-0.65 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.965 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนที่เป็นหัวหน้ากลุ่มงาน หัวหน้าสายชั้นหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,596 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และใช้โปรแกรม LISREL ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรูปแบบเชิงสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิจัย พบว่า

1. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยปัจจัยหลายด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร, ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ, ปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์การ, และปัจจัยด้านสมรรถนะสถานศึกษา

2. รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Chi-square = 88.54, df= 94, p-value = 0.63947, RMSEA = 0.000, GFI = 0.98, AGFI = 0.97, Largest Standardized Residual = 2.47) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะสถานศึกษา เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย เป็นดังนี้ อิทธิพลทางตรง คือ บรรยากาศองค์การ อิทธิพลทางอ้อม คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมองค์กร และ อิทธิพลรวม ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และวัฒนธรรมองค์กร โดยปัจจัยเชิงสาเหตุทั้ง 4 ตัว ดังกล่าวข้างต้น สามารถอธิบายสมรรถนะของสถานศึกษาได้ร้อยละ 67

คำสำคัญ: รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ, สมรรถนะสถานศึกษา, สถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Abstract

The objectives of this research were to develop the causal relationship model of factors affecting the schools' competencies in the Northeastern under the Office of Basic Education Commission, to validate concordance between a causal relationship model with empirical data, and to study the variable effect toward the schools' competencies. The research was divided into 2 phases: Phase 1 Conceptual framework of the research by analyzing the documents and related researches, experts interview and outstanding schools learning. Phase 2 Checking the hypothesis of the research, the data was collected using rating scale questionnaire with discrimination power values ranging between 0.32 – 0.88 and 0.97 reliability. The sample consisted of 1,725 teachers, directors, and head of departments of school in the Northeast under the Office of Basic Education Commission, acquired by multi stage random sampling. The data were analyzed by using a computer program to determine the frequency, percentage, the standard deviation and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient. Confirmatory factor analysis through Linear Structural Relationship (LISREL) and verify the consistency between the model and the hypothesis with empirical data.

The finding disclosed as follows:

1. The causal relationship model of factors affecting the schools' competencies in the Northeastern under the Office of Basic Education Commission consist of 1) Factor of transformational leadership included inspiration motivation, faith, achievement, vision. 2) Factor of school culture included decision making, quality, change adaptation, participative management, organizational climate, organizational environment and structure. 3) Factor of organizational commitment included goal and value, citizen wistfulness and organizational dedicated willing. And factor of schools' competencies included

personal quality, working system, strategy and technology.

2. The developed model showed the goodness-of-fit with the empirical data (Chi-square = 88.54, $df = 94$, $p\text{-value} = 0.63947$, $RMSEA = 0.000$, $GFI = 0.98$, $AGFI = 0.97$, Largest Standardized Residual = 2.47). The effect of the factors on school competency, ranking from the highest to the lowest, were as follows: 1) direct effect: organizational atmosphere 2) indirect effect: transformational leadership and organizational culture ; 3) total effect: transformational leadership and organizational culture, The 4 aforementioned causal factors could altogether indicate school competency at 67 percent.

Keywords: A Causal Relationship model, Schools' Competencies, Northeastern Schools

ภูมิหลัง

ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เป็นกระแสแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ (globalization) เป็นสังคมที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ (knowledge based society) และเศรษฐกิจ ฐานความรู้ (knowledge based economy) ซึ่งมีผลให้การบริหารจัดการศึกษาไทยต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการแข่งขัน และความมุ่งมั่นตามความคาดหวังของสังคม ดังนั้นใน กระบวนการบริหารจัดการจึงต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ ซึ่งเป็นความจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องสนใจใฝ่รู้ และพัฒนาอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะทำให้การบริหารจัดการขององค์กรอยู่รอด บังเกิดผลดีและบรรลุตามวัตถุประสงค์ [1] และจากการปรับเปลี่ยนบริบทโครงสร้างของการบริหารจัดการศึกษาไทยตามรูปแบบใหม่ในปัจจุบันให้ความสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษา โดยมีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขัน และให้ความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์บนเวทีโลก ซึ่งบ่งบอกถึงความมีสมรรถนะ ในการแข่งขันเป็นสำคัญ

สังคมในปัจจุบันนี้เป็นสังคมขององค์การ และด้วยเหตุผลที่ว่าองค์การเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นมา เพื่อแก้ไขข้อจำกัดต่างๆ ของมนุษย์ ขณะเดียวกันมนุษย์ในสังคมก็คาดการณ์และหวังที่จะให้องค์การต่างๆ เหล่านี้มีคุณค่าโดยแท้จริง เพื่อส่งเสริมให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าเดิม ดังนั้นคุณค่าขององค์การทุกองค์การ จึงอยู่ที่การที่จะต้องเป็นองค์การที่สามารถทำประโยชน์และตอบสนองความต้องการของมนุษย์และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่จัดตั้งขึ้น ซึ่งย่อมหมายถึงจะต้องเป็นองค์การที่มีการทำงานที่ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุด แต่ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดังกล่าวจะมีได้มากน้อยเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับว่าการบริหารหรือการจัดการงานด้านต่างๆ โดยผู้บริหารทุกระดับชั้นขององค์การนั้นๆ จะทำได้สมบูรณ์มากน้อยเพียงใด ทรัพยากรที่ใช้ในการบริหารมีคุณภาพเหมาะสมหรือไม่

ในเมื่อคุณค่าขององค์การเกี่ยวพันกันโดยตรงกับประสิทธิภาพของการบริหารเช่นนี้ หนทางที่จะทำให้ องค์การมีคุณค่าต่อมนุษย์อย่างสมบูรณ์จึงอยู่ที่จะต้องมุ่งสนใจหาวิธีที่จะช่วยให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดผู้บริหารจึงควรพิจารณาถึงแนวคิดและวิธีการที่จะให้องค์การสามารถดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์สามารถปรับตัวให้เข้ากับกระแสแห่งความเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันได้

สถานศึกษานับเป็นหน่วยขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาที่สำคัญโดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแกนนำพาจัดการศึกษา เนื่องจากเป็นผู้ที่มีภาระรับผิดชอบในการบริหารจัดการให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม สามารถจัดกิจกรรมทางการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะที่เป็นที่น่าเชื่อถือศรัทธา ในการส่งเสริมสนับสนุน ผลักดัน กระตุ้นและจัดการให้ครู นักเรียนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายหรือเป็นการรับผิดชอบภาระงาน และใช้ความสามารถที่เหมาะสมสอดคล้องกับบทบาท ที่ปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จอย่างโดดเด่นกว่าผู้อื่น ซึ่งเรียกว่า สมรรถนะ นั้นเอง

ในปัจจุบัน แนวความคิดเรื่องสมรรถนะได้เข้ามามีบทบาทและถูกนำมาใช้ ในการจัดการสถานศึกษาศึกษา อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น เหตุเพราะการกำหนดสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องกำหนดให้สอดคล้อง เชื่อมโยงกับ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของหน่วยงาน อีกทั้งยังนำหลักการแนวคิด มาใช้ในกระบวนการบริหาร และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในหลายมิติ [2] ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้อง ใช้ความสามารถที่มีและที่ซ่อนเร้นอยู่มาบริหารจัดการการศึกษาและภาระงานที่รับผิดชอบ ให้อยู่ให้บังเกิดผลสำเร็จเป็นที่ ประจักษ์ยิ่งขึ้น

ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของ ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน เป็นการศึกษาดัชนีความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (linear structural relationship or LISREL) ซึ่งเป็นวิธีการศึกษาที่ใช้พิสูจน์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรได้อย่างสมบูรณ์ รวมทั้งยังสามารถอธิบายได้ว่า ตัวแปรสาเหตุแต่ละตัวมีอิทธิพลเท่าใด เป็นอิทธิพลทางตรงหรืออิทธิพลทางอ้อม และมีทิศทางแบบใดต่อ ตัวแปรตาม โดยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์กับประชากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับ ความเปลี่ยนแปลงที่สถานศึกษากำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อ สมรรถนะสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สมมติฐานการวิจัย

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal relationships)

มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีการดำเนินการวิจัย 2 ระยะ ดังนี้

การวิจัยระยะที่หนึ่ง : การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยการวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และกรณีศึกษาโรงเรียนดีเด่นที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของสมรรถนะสถานศึกษาและปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำผลการศึกษามากำหนดกรอบการวิจัย

การวิจัยระยะที่สอง : การตรวจสอบสมมติฐานการวิจัย

ในขั้นตอนนี้จะทำการตรวจสอบสมมติฐานการวิจัยตามกรอบแนวคิดการวิจัยที่ได้ศึกษา โดยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2560 จำนวน 12,524 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 12,542 คน และครูผู้สอน จำนวน 25,048 คน รวมทั้งสิ้น 37,572 คน

กลุ่มตัวอย่างการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อสมรรถนะสถานศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้โปรแกรม LISREL ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสถานศึกษา จำนวน 575 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลรวมทั้งสิ้น 1,725 คนและทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

2. เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม (Questionnaire) มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.60-1.00 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.33-0.65 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.965 ซึ่งถือว่ามีความเหมาะสมกับการวิจัยนี้ได้นำปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับการวิจัย ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับร่างดังกล่าวมาทำการการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำหนังสือเพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากโครงการจัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ส่งแบบสอบถาม (Questionnaire) ไปยังผู้บริหารสถานศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 575 โรงเรียน โดยผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มบุคคลที่จะตอบแบบสอบถาม จำนวน 1,596 คน

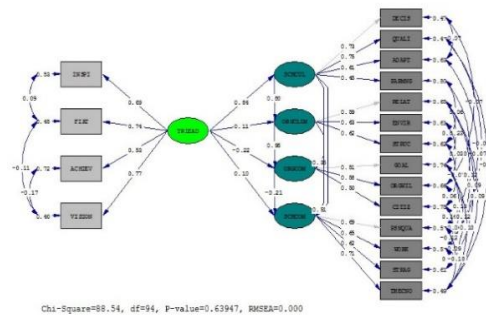
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

เมื่อได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย 1) สถิติการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อให้รู้ลักษณะกลุ่มตัวอย่างและสภาพของตัวแปรต่างๆ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป 2) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบสมการโครงสร้างเชิงเส้นตามทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์จากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม LISREL for windows ประมาณค่าพารามิเตอร์ โดยวิธีไลค์ลิฮูดสูงสุด (maximum likelihood estimate)

สรุปผลการวิจัย

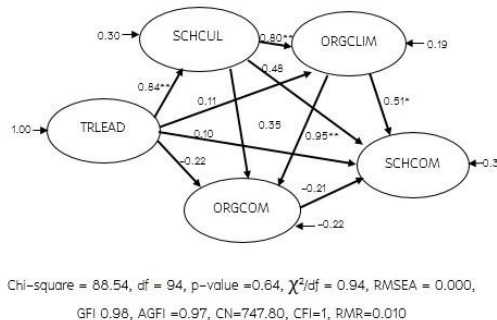
ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นตรงและการวิเคราะห์ค่าอิทธิพล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับรูปแบบโดยพิจารณาความเป็นไปได้เชิงทฤษฎีและอาศัยดัชนีปรับโมเดล (Model Modification Indices : MI) หลังการปรับรูปแบบ พบว่า รูปแบบมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสถิติวัดความกลมกลืนของรูปแบบ ดังนี้ ค่าไค-สแควร์ (Chi-square) เท่ากับ 88.54 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 94 ค่าความน่าจะเป็น (p-value) เท่ากับ 0.64 มีค่ามากกว่า .05 แสดงว่ารูปแบบมีความสอดคล้องกันสนิท ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) เท่ากับ 0.094 ค่า RMSEA เท่ากับ 0.000 ค่า GFI เท่ากับ 0.98 ค่า AGFI เท่ากับ 0.97 ค่า CN เท่ากับ 747.80 ค่า CFI เท่ากับ 1 และค่า RMR=0.0010 ซึ่งค่าเป็นค่าที่สามารถยอมรับได้ แสดงว่ารูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ภาพประกอบ 1 แสดงการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นและการวิเคราะห์อิทธิพลดังกล่าวข้างต้น สามารถเขียนเป็นแผนภาพแสดงค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของสมการโครงสร้างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของสมการโครงสร้าง

จากภาพประกอบ 2 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งได้มาจากผลการวิเคราะห์ทางสถิติกับ

ข้อมูลเชิงประจักษ์ และรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยปัจจัยเชิงสาเหตุมีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อสมรรถนะสถานศึกษา ยกเว้นตัวแปรที่ค่าอิทธิพลไม่มีเครื่องหมายดอกจัน (*) แสดงว่าตัวแปรที่อยู่หัวลูกศรไม่มีอิทธิพลต่อตัวแปรที่อยู่ท้ายลูกศร

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ค่าไค-สแควร์ (chi-square) เท่ากับ 88.54 ที่องศาอิสระ (degree of freedom) เท่ากับ 94 ค่าความน่าจะเป็น (p-value) เท่ากับ 0.64 มีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่ามีความสอดคล้องกันสนิท (close fit) ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) เท่ากับ 0.94 ค่า RMSEA = 0.000 ค่า Goodness of Fit Index (GFI) = 0.98 ค่า Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.97 ค่า CFI = 1 ค่า RMR = 0.010 ค่า Largest Standardized Residual = 2.47 และ CN=747.80 แสดงว่ารูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สรุปผลได้ ดังนี้

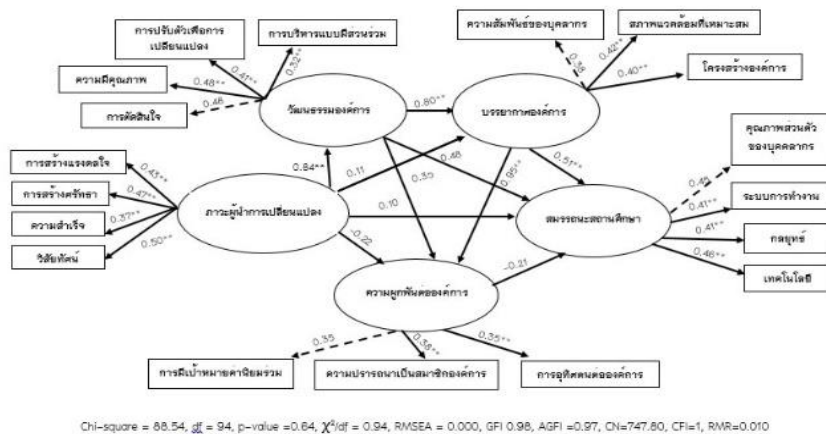
1) ตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (TRLEAD) พบว่า ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อ ตัวแปรสมรรถนะสถานศึกษา แต่มีอิทธิพลทางอ้อมโดยผ่านตัวแปรวัฒนธรรมองค์การ (0.84) และตัวแปรบรรยากาศองค์การ (0.80) ในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ พบว่าตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด คือ วิสัยทัศน์ (VISION) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.50 รองลงมา คือ การสร้างศรัทธา (FIAT) การสร้างแรงดลใจ (FIAT) และความสำเร็จ (ACHIEV) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.47, 0.46 และ 0.44 ตามลำดับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2) ระหว่าง 0.63 ถึง 0.68

2) ตัวแปรวัฒนธรรมองค์การ (SCHCUL) พบว่า ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรสมรรถนะสถานศึกษา แต่มีอิทธิพลทางอ้อมโดยผ่านตัวแปรบรรยากาศองค์การ (0.80) เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ พบว่า ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด คือ การตัดสินใจ (DECIS) และควมมีคุณภาพ (QUALI) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.48 รองลงมา คือ การปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลง (ADAPT) และการบริหารแบบมีส่วนร่วม (PARMNG) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.41 และ 0.32 ตามลำดับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2) ระหว่าง 0.49 ถึง 0.75

3) ตัวแปรบรรยากาศองค์การ (ORGCLIM) พบว่า มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรสมรรถนะสถานศึกษา (0.51) ในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ พบว่าตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด คือ สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม (ENVIR) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.42 รองลงมา คือ โครงสร้างองค์การ (STRUC) และ ความสัมพันธ์ของบุคลากร (RELAT) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.40 และ 0.38 ตามลำดับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2) ระหว่าง 0.19 ถึง 0.52

4) ตัวแปรความผูกพันต่อองค์การ (ORGCOM) พบว่า ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรสมรรถนะสถานศึกษา เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ พบว่า ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด คือ ความปรารถนาเป็นสมาชิกองค์การ (CITIZ) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.38 รองลงมา การมีเป้าหมายและค่านิยมร่วม (GOAL) และการอุทิศตนต่อองค์การ (ORGWIL) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.35 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2) ระหว่าง 0.56 ถึง 0.67

5) ตัวแปรสมรรถนะสถานศึกษา (SCHCOM) เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้พบว่าตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด คือ เทคโนโลยี (THECNO) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.46, รองลงมา คือ คุณภาพส่วนตัวของบุคคลากร (PSNQUA) และ กลยุทธ์ (STRAG) และระบบการทำงาน (WORK) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.45, 0.41 และ 0.41 ตามลำดับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลพยากรณ์ (R²) ระหว่าง 0.46 ถึง 0.61 จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าวจะได้ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ผลการวิเคราะห์รูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (หลังปรับ)

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ คือ

“รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์” โดยผลการวิจัยข้างต้นสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบสมมติฐานการวิจัยที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งตรงตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งเอาไว้ เมื่อพิจารณาจากแบบพบว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวมสามารถอธิบายความแปรปรวนของสมรรถนะสถานศึกษาได้ร้อยละ 67 ซึ่งหมายถึงรูปแบบและปัจจัยของรูปแบบมีความเหมาะสมตามหลักแนวคิดทฤษฎีที่นำมาพัฒนารูปแบบ ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การ ปัจจัยบรรยากาศองค์การ ปัจจัยความผูกพันต่อองค์การ ปัจจัยสมรรถนะสถานศึกษา ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีความเหมาะสมสัมพันธ์กัน ทั้งนี้เนื่องมาจากสมรรถนะองค์การเป็นสมรรถนะหรือขีดความสามารถโดยรวมขององค์การเกิดจากการรวมความสามารถบุคคลและความสามารถขององค์การ ผสมผสานทั้งทักษะและเทคโนโลยีทั้งหมดขององค์การเข้าไว้ด้วยกัน เป็นแนวทางให้องค์การสามารถนำไปสู่การสร้างหรือการมีโอกาสในความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอนาคต เป็นรากฐานสำคัญที่สามารถนำไปสู่ผลลัพธ์ขององค์การ ซึ่งมีความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผลและก่อให้เกิดผลลัพธ์สูงสุดที่องค์การต้องการ ดังนั้น สมรรถนะสถานศึกษา (School Competency) จึงสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของผู้บริหารและ

บุคลากรในสถานศึกษาได้ดำเนินการบริหารจัดการเชิงบูรณาการทั้งในด้านคุณภาพบุคคล ระบบการทำงาน กลยุทธ์ และเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548) ที่อธิบายว่าสมรรถนะขององค์กร เป็นรากฐานสำคัญที่สามารถนำไปสู่ผลลัพธ์ขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Steers et al. (1985) ที่ให้ทัศนะเกี่ยวกับสมรรถนะของ องค์กรว่าเป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรขององค์กรอย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดผลสำเร็จและบรรลุผลตาม เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ Judith (1990) สรุปว่าสมรรถนะขององค์กรเป็นปัจจัยที่สำคัญทางการบริหาร ประการหนึ่งที่จะทำให้องค์กรสามารถทำงานได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ สมคิด สร้อยน้ำ (2547) กล่าวถึงระบบที่ ดีในการปฏิบัติงานในโรงเรียน ได้แก่ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อความสะดวกและคล่องตัว การมอบหมายงาน อย่างเป็นระบบ การติดต่อประสานงานทั้งแนวนอนและแนวตั้ง การปรับลดกฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติ การส่งเสริมการมี ส่วนร่วม การมอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถของบุคลากร การธำรงรักษา พัฒนาบุคลากร และการ จัดระบบพิจารณาความดีความชอบให้เหมาะสม

สมรรถนะสถานศึกษาเป็นตัวแปรแฝงภายในและเป็นตัวแปรผลในการศึกษาครั้งนี้ได้รับอิทธิพลทางตรง จากตัวแปรแฝงด้านบรรยากาศขององค์กร (ORGCLIM) อีกทั้งยังได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากตัวแปรแฝงภายในด้าน ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (TRLEAD) โดยส่งผ่านบรรยากาศขององค์กร (ORGCLIM) และความผูกพันต่อองค์กร (ORGCMM) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าตัวแปรทุกตัวที่ผู้วิจัยนำมาศึกษามีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อสมรรถนะ สถานศึกษา

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นตัวแปรแฝงภายนอกที่มีอิทธิพลรวมต่อสมรรถนะสถานศึกษาและมี อิทธิพลทางอ้อมส่งผ่าน บรรยากาศขององค์กร (ORGCLIM) ความผูกพันต่อองค์กร (ORGCMM) โดยมีตัวแปรสังเกต ได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) การสร้างแรงดลใจ คือ พฤติกรรมผู้บริหารที่แสดงออกโดยการสร้างแรงดลใจต่อบุคลากรให้ ผูกพันกับวิสัยทัศน์และกลยุทธ์สู่เป้าหมายของสถานศึกษา จัดระบบการพิจารณาความดีความชอบ ที่เป็น ธรรมและสัมพันธ์กับผลปฏิบัติงานตลอดจนวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุน สร้างขวัญและกำลังใจ ยก ย่องชมเชยบุคลากรที่มีผลงานอยู่เสมอ จูงใจบุคลากรให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของงาน ยึดหลักส่วนรวมมาก่อน ส่วนตนและส่งเสริมบุคลากรให้ประสบความสำเร็จ ได้รับความก้าวหน้าอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Podsakoff [12] กล่าวว่า การสร้างแรงดลใจแก่ผู้ตามให้ผูกพันต่อวิสัยทัศน์ในอนาคตของตน เป็นพฤติกรรมหลักของ ผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) การสร้างศรัทธา คือ พฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกโดยการใช้ความรู้ ความสามารถ และแสวงหาความรู้ในการปฏิบัติงานอยู่เสมอและมีการแสดงออกทางวิชาการที่โดดเด่น มีบุคลิกภาพ ที่ดี เป็นแบบอย่างแก่บุคลากร เช่น การแต่งกาย การมีมนุษยสัมพันธ์ มีการบริหารจัดการ ที่ยึดหลักคุณธรรม ปฏิบัติ ต่อบุคลากรทุกคนด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม มีการดำเนินงานโดยให้บุคลากรมีส่วนร่วมคิดร่วมทำ ร่วมชื่นชม ผลงาน มีการวางระบบกำกับ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานที่ดีมีประสิทธิภาพ

2. ปัจจัยวัฒนธรรมองค์กร เป็นตัวแปรแฝงภายในที่มีอิทธิพลรวมต่อตัวแปรแฝงสมรรถนะ สถานศึกษา โดยได้รับอิทธิพลจากตัวแปรแฝงปัจจัยบรรยากาศขององค์กรและความผูกพันต่อองค์กร มีตัวแปรที่สังเกต ได้ 4 ตัวแปรที่ส่งผลต่อสมรรถนะสถานศึกษาด้วย ได้แก่ 1) การตัดสินใจ 2) ความมีคุณภาพ 3) การปรับตัวเพื่อการ เปลี่ยนแปลง 4) การมีวิสัยทัศน์ แสดงว่า วัฒนธรรมองค์กร เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญและเหมาะสมกับรูปแบบ ซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของสมยศ นาวิการ [13] กล่าวว่า วัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็งมักจะเป็นพลังที่ผลักดันเบื้องหลัง ความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้วัฒนธรรมองค์กรจะมีผลต่อพฤติกรรมของบุคลากรในองค์กร จึงกล่าวได้ว่า ปัจจัย

วัฒนธรรมองค์การ เป็นตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะสถานศึกษานี้ สรุปได้ว่า ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การ เป็นตัวแปรแฝงที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะสถานศึกษาได้ อีกทั้งตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 4 ตัวแปร ยังยืนยันถึงความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้เป็นอย่างดี

3. ปัจจัยบรรยากาศองค์การ เป็นตัวแปรแฝงภายในที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรแฝงสมรรถนะสถานศึกษา นั้นหมายถึง บรรยากาศองค์การเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญและเหมาะสมกับรูปแบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Davis [17] กล่าวถึงบรรยากาศองค์การว่า หมายถึง สภาพแวดล้อมที่ผู้ปฏิบัติงานอยู่ในองค์การนั้นรับรู้ บรรยากาศองค์การเป็นสิ่งที่ไม่สามารถมองเห็นหรือสัมผัสได้ บรรยากาศองค์การเกี่ยวข้องกับสภาพขององค์การโดยกว้าง และสอดคล้องกับแนวคิดของ ฮัญชานา พานิช [14] กล่าวไว้ว่า บรรยากาศองค์การ เป็นลักษณะของสิ่งแวดล้อมภายในองค์การ ดังนั้นพฤติกรรมของบุคคลในองค์การ จะมีความแตกต่างกันออกไป ตามลักษณะของสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น การทำความเข้าใจพฤติกรรมของบุคคลจึงควรศึกษาให้ครอบคลุมทั้งบุคคลและสภาพแวดล้อม จึงกล่าวได้ว่า ปัจจัยบรรยากาศองค์การเป็นตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะสถานศึกษา

4. ปัจจัยความผูกพันต่อองค์การ พบว่าไม่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อสมรรถนะสถานศึกษา ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ กระบวนการบริหารเพื่อสร้างความผูกพันต่อองค์การของครูและบุคลากร เป็นกระบวนการที่จะต้องอาศัยระยะเวลาและกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ครูและบุคลากรเกิดความรักและศรัทธาในองค์กร มีความปรารถนาที่จะเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร เต็มใจที่จะทำงานและอุทิศตนเพื่อไปสู่เป้าหมายขององค์กร ร่วมกัน ผลการวิจัยจึงบ่งชี้ว่า ความผูกพันต่อองค์การไม่มีทั้งอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อสมรรถนะสถานศึกษา ซึ่ง สุภาพร ศรีนางแย้ม [15] กล่าวว่า ลักษณะงาน ลักษณะองค์กรและแรงจูงใจในการทำงาน เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กรของครู ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องตระหนักถึงปัจจัยเหล่านี้ เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบาย ในการบริหารจัดการบุคลากร เพื่อให้ครูมีความผูกพันต่อองค์กรเพิ่มมากขึ้น ควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีอิสระในด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้แสดงพฤติกรรมการทำงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถ มีอิสระในการตัดสินใจในกระบวนการทำงาน ทำให้รู้สึกว่าได้รับความไว้วางใจจากองค์กร ทำให้มีความสุขในการทำงาน และเกิดเป็นความผูกพันขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำหรับโรงเรียนและผู้บริหารโรงเรียน

จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยบรรยากาศองค์การ ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะสถานศึกษา นั้นหมายถึง บรรยากาศองค์การเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญและเหมาะสมกับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะสถานศึกษา ที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องนำไปใช้เป็นแนวทางและข้อมูลพื้นฐานเพื่อประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา โดยให้ความสำคัญในเรื่องความสัมพันธ์ของบุคลากร การมีส่วนร่วมในการในการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของสถานศึกษา บุคลากรในสถานศึกษามีการสื่อสารที่ดี มีบรรยากาศที่ทำให้รู้สึกผ่อนคลายและสนุกกับการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษาและครู บุคลากร ในสถานศึกษามีความเอื้ออาทร และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สถานศึกษาได้จัดสภาพแวดล้อม โดยจัดสิ่งอำนวยความสะดวก มีวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสม เพียงพอในการปฏิบัติงาน

จัดโครงสร้างองค์กรที่เอื้อในการสร้างบรรยากาศการทำงานแบบร่วมมือ ร่วมใจ ชัดเจน สะดวกต่อการประสานงาน และส่งเสริมการทำงานเป็นทีม นอกจากนี้จากผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะสถานศึกษา ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจาก ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยส่งผ่านปัจจัยบรรยากาศองค์การ และยังได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากปัจจัย วัฒนธรรมองค์การ ดังนั้นในผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับองค์กรและระดับบุคคลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะสถานศึกษาโดยส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วม การทำงานร่วมกันภายใน องค์กรเพื่อให้ได้มาซึ่งผลสัมฤทธิ์และคุณลักษณะของผู้เรียน โดยมีการสนับสนุนส่งเสริมบรรยากาศและ สภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี มีสิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอ สะอาดร่มรื่น สวยงาม ส่งเสริมให้ บุคลากรมีระบบสาธารณสุขปลอดภัยที่ดี มีอิสระและความยืดหยุ่นคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

1.2 ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ มีอิทธิพลทางตรงต่อสมรรถนะสถานศึกษามาก ที่สุด ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเสริมสร้าง บรรยากาศองค์การ โดยให้ความสำคัญต่อไปนี้ ประกอบด้วย 1) การให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีของบุคลากร 2) การจัด สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และ 3) การจัดโครงสร้างขององค์การอย่างเหมาะสม เช่น ควรมีการสนับสนุนส่งเสริมให้ สถานศึกษามีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอต่อการเรียนรู้ของนักเรียน พัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดลอมให้ สะอาด ร่มรื่นสวยงาม น่าดู น่าอยู่ น่าเรียน สนับสนุนสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยี ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน มี การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษาร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กรเอกชนเพื่อร่วมพัฒนาการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำไปศึกษาวิจัยเพื่อต่อยอดในเชิงลึก โดยอาศัยตัวแบบการวิจัยที่ได้พัฒนาขึ้นเพื่อยืนยันข้อค้น พบว่าตรงกันหรือไม่และมีอะไรที่แตกต่างกัน เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารการศึกษาเพื่อความสำเร็จของ สถานศึกษา เช่น การวิจัยทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory Study) เพื่อสร้างตัวแบบจากผลการวิจัยเชิงคุณภาพ เปรียบเทียบกับตัวแบบเชิงทฤษฎี การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) การวิจัยและพัฒนา เพื่อพัฒนา (R&D) ปัจจัยเชิงสาเหตุของสมรรถนะสถานศึกษา และการวิจัยในบริบทอื่นๆและ กลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เป็นต้น

2.2 ควรทำการวิจัยเพื่อพัฒนาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะสถานศึกษาที่เป็นจุดด้อย หรือมีค่า สัมประสิทธิ์อิทธิพลต่ำ ได้แก่ ความผูกพันต่อองค์การ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีความสำคัญในเชิงทฤษฎี แต่ข้อค้นพบมี ความสำคัญน้อยลง ควรจะได้นำปัจจัยดังกล่าวมาสร้างแบบแล้วทำการวิจัยเพื่อพัฒนา วิเคราะห์โครงสร้างน้ำหนัก องค์ประกอบที่ถูกต้อง เพื่อนำผลการวิจัยไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- [1] ธีระ รุณเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: แอล. ที. เพรส จำกัด.
- [2] อภรณ์ ภูวิทย์พันธ์. (2547). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์บนพื้นฐานของ Competency*. (ออนไลน์) สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2558, จาก <http://www.hreenter.co.th>.
- [3] สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548ก). *"การปรับใช้สมรรถนะในการบริหารทรัพยากรมนุษย์"*. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องสมรรถนะของข้าราชการ, เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2548.

- [4] Steer, Richard M., Gerardo R. Ungson and Richard T. Monday. (1985). *Managing Effective*. New Jersey: Organization an Introduction.
- [5] Judith R. and others. (1990). *Management and Organization*. Boston.
- [6] สมคิด สร้อยน้ำ. (2547). *การพัฒนาตัวแบบขององค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [7] Davis, Keith (1981). *Human Behavior at Work: Organizational Behavior*. New York: McGraw – Hill Book Company
- [8] อารุง จันทวานิช. (2547). *การปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ: สกายบุ๊กส์.
- [9] สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2548). *ภาวะความเป็นผู้นำ*. กรุงเทพฯ : เอ็ชเปอร์เน็ท.
- [10] วิโรจน์ สารรัตน์. (2548). *โรงเรียนการบริหารสู่ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: อักษรการพิมพ์.
- [11] Gibson, J. L. (2000). *Organizations Behavior*. (7th^{ed}). Boston: Irwin.
- [12] Podsakoff, P.M., et al. (1990). *Transformational leader behaviors and their effects on followers' trust in leader, satisfaction, and organizational citizenship behaviors*. Leadership Quarterly 1, 2.
- [13] สมยศ นาวิการ. (2543). *การบริหารและพฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรุงเทพฯ.
- [14] อัญชนา พานิช. (2550). *องค์ประกอบประสิทธิผลองค์กรของมหาวิทยาลัยราชภัฏ*. ดุษฎีนิพนธ์ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [15] สุภาพร ศรีนางแย้ม. *การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความผูกพันต่อองค์กรครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคกลาง 1.วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม, 14(12)*